

ODENSE KOMMUNE

NOTAT

By- og Kulturforvaltningen

Bæredygtighedssekretariatet
Nørregade 36-38 indgang M
5000 Odense C

www.odense.dk

Tlf. 66131372

Fax

E-mail: mbch@odense.dk

Aalborg Commitmentsrapport – Odense Kommune 2009

DATO

5. oktober 2009

REF.

MBCH/TJC

JOURNALNR.

Journalnr

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Bilagsoversigt / kontakt	3
<i>Bilag</i>	3
<i>Yderligere oplysninger</i>	3
Indledning	4
<i>Aalborg Commitments – Odense Kommunes Status- og Målrapport</i>	5
<i>”Nøgle” mellem Aalborg Commitments og tværgående politikker / handlingsplaner i Odense Kommune</i>	6
Tre tværgående politikker i Odense	7
Miljøpolitikken	7
Organisering af bæredygtighedsarbejdet.....	8
<i>Internt i Odense Kommune</i>	8
<i>Eksternt - Odense Bæredygtighedsråd</i>	8
<i>Eksternt - Borgerinddragelse</i>	9
Resultater af Miljøhandlingsplan 2009	9
Sundhedspolitik	10
<i>Organisering</i>	11
<i>Handlinger</i>	12
Erhvervs- og Vækstpolitikken	12
<i>Organisering</i>	12
<i>Handlinger</i>	13
Planer m.m. der understøtter en bæredygtig udvikling	13
Planstrategi / Kommuneplanen.....	13
<i>Planstrategi 2008</i>	14
<i>Kommuneplan 2009-2013</i>	14
<i>Temaplaner</i>	14
Bæredygtighed i kommunens fornyelsesstrategi	15
<i>Bæredygtighed – et af flere fornyelsesprojekter</i>	15
Trafik- og Mobilitetsplan.....	16
<i>Effekter af Trafik- og Mobilitetsplanen</i>	16
<i>Handlinger</i>	17
Udsattepolitik	17
<i>Organisering</i>	18
<i>Handlinger</i>	18
Relevante driftsopgaver 2009/2010	19
Ressourceplaner.....	19
<i>Affald</i>	19
<i>Varme</i>	20
<i>Spildevand</i>	20
<i>Vandforsyning</i>	21
Park- og Naturområdet	21
Kontakt.....	23
<i>Yderligere oplysninger:</i>	23

Bilagsoversigt / kontakt

Bilag

Der er som bilag til denne rapport vedlagt:

- Miljøpolitik
- Miljøhandlingsplan 2009
- Miljøhandlingsplan 2010
- Sundhedspolitik
- Handleplan for mulige indsatser under Sundhedspolitik
- Erhvervs- og Vækstpolitik
- Planstrategi
- Trafik- og Mobilitetsplan.
- Udsattepolitik.

Yderligere oplysninger

Odense Kommune
Bæredygtighedssekretariatet
Natur, Miljø og Trafik
Nørregade 36-38, Postboks 730
5100 Odense C
<http://www.odense.dk>

Marianne Bjerre, projektleder: tlf. 65 51 24 84 / mbch@odense.dk
Torben Jarlstrøm Clausen, projektleder: tlf. 24 59 76 56 / tjc@odense.dk

Indledning

”At lege er at leve” er Odenses vision for de kommende 10 år. Et vigtigt element i visionen er, at Odense vil udvikle den bæredygtige og sunde by – og at Odense skal være kendt som Danmarks mest bæredygtige storby.

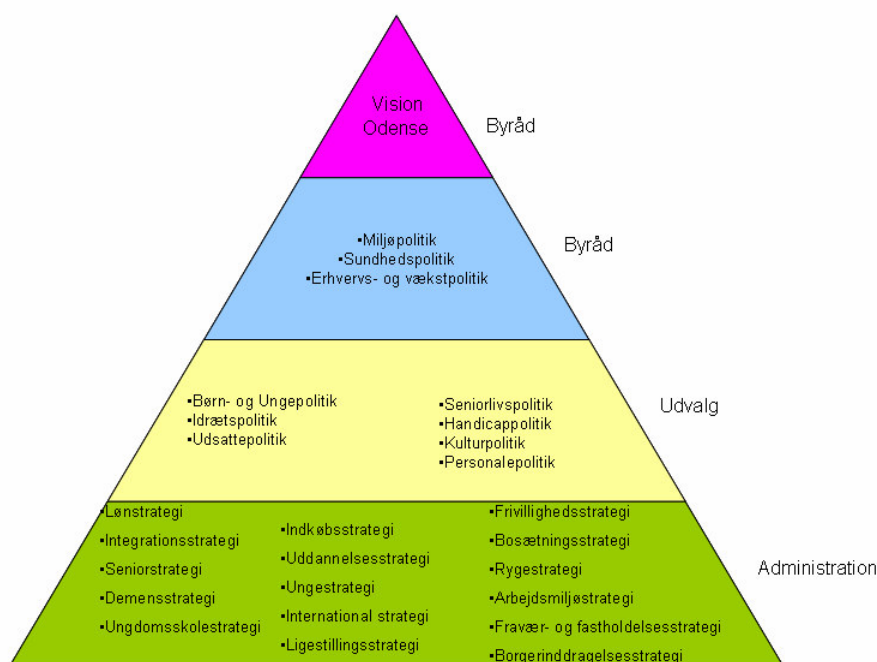
Placeringen af bæredygtig udvikling, som et af de centrale pejlemærker i Vision Odense var ”startskuddet”. Visionen er allerede godt på vej til at blive udmøntet – dels via kommunens Planstrategi, som indeholder den lovpligtige Agenda 21-strategi og dels via kommunens Miljøpolitik, som blev vedtaget af et enstemmigt Byråd i august 2008. Samtidig med Miljøpolitikken vedtog Odense Byråd en Miljøhandlingsplan med forslag til konkrete indsatser, der skal gennemføres i de kommende år.

Et af de først gennemførte initiativer i Miljøhandlingsplanen var at tilslutte sig Aalborg Commitments, hvilket skete i september 2008 på den Nordiske Bæredygtighedskonference i Odense.

Med Odense Byråds vedtagelse af Miljøpolitikken og Miljøhandlingsplanen har Odense Kommune allerede på forhånd taget de første skridt i forhold til at leve op til forpligtelserne i Aalborg Commitments. Denne første rapportering til Aalborg Commitments omhandler derfor både den integrerede Aalborg Commitments statusrapport samt Aalborg Commitments målrapporten.

Tilslutningen til Aalborg Commitments understreger, at Odense på linie med en lang række andre europæiske byer forpligter sig til handlekraftige indsatser for en bæredygtig udvikling – ikke kun på miljøområdet men også i forhold til sundhed, økonomi og sociale forhold.

Det er ikke alene Miljøpolitikken, som underbygger arbejdet med bæredygtig udvikling i Odense – også Odense Kommunes Sundhedspolitik og Erhvervs- og vækstpolitik skal være med til at fremme en bæredygtig udvikling (se illustration med politikkoncept i Odense Kommune).

Politikkoncept i Odense Kommune. På figuren ses bl.a. at det er ikke alene er Miljøpolitikken, som underbygger arbejdet med bæredygtig udvikling i Odense og derved Vision Odense - også kommunens Sundhedspolitik og Erhvervs- og vækstpolitik skal være med til at fremme en bæredygtig udvikling.

En bæredygtig udvikling er blevet et tværgående mål for Odense Kommune på tværs af forvaltninger og politikområder. Det fælles mål er at sikre, at det er attraktivt at leve i Odense, ikke kun for nuværende, men også for kommende generationer.

Det betyder, at kommunens egne aktiviteter som udgangspunkt skal være bæredygtige, og samtidig, at kommunen inviterer borgere, organisationer og virksomheder til en fælles indsats for en bæredygtig udvikling.

Aalborg Commitments – Odense Kommunes Status- og Målrapport

Ved underskrivelsen af Aalborg Commitments forpligtede Odense Kommune sig bl.a. til at udarbejde en integreret Aalborg Commitments statusrapport inden 12 måneder efter datoen for kommunens underskrift. En anden forpligtelse er at prioritere kommunens opgaver med henblik på at adressere de 10 commitments og fastlægge individuelle lokale mål inden 24 måneder efter datoen for underskrift.

De tre tværgående politikker fastlægger de politiske prioriteringer for Odense Kommune i forhold til de ti commitments med hovedvægten under Miljøpolitikken. Derfor er det nu muligt blot et år efter underskrivelsen at udarbejde denne rapport ”Aalborg Commitments – Odense Status- og Målrapport”, der er en kombineret status- og målrapport.

”Nøgle” mellem Aalborg Commitments og tværgående politikker / handlingsplaner i Odense Kommune

Miljøpolitikken understøtter med den tilknyttede Miljøhandlingsplans politisk vedtagne mål og handlinger syv ud af ti commitments. De tre resterende commitments (nr. 7, 8 og 9) understøttes af de to øvrige politikker i Odense Kommune.

I tabellen herunder er vist ”nøglen” mellem de ti commitments og politikker / planer i Odense Kommune.

<i>Commitment</i>	<i>Tværgående politik</i>	<i>Øvrige politikker og planer der primært understøtter pågældende commitment</i>
1) Styring og ledelse	Vision Odense. ”At lege er at leve” Miljøpolitikken Planstrategi og Kommuneplan	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Den bæredygtige by”
2) Lokal ledelse for bæredygtighed	Miljøpolitikken	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Den bæredygtige by” og Agenda 21 strategien i Planstrategi for Odense Kommune
3) Naturlige fælles goder	Miljøpolitikken	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Klimaby i europæisk særklasse” og ”Danmarks grønneste storby”
4) Ansvarligt forbrug og livsstil	Miljøpolitikken	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Den bæredygtige by” og ”Klimaby i europæisk særklasse”. Derudover i Indkøbspolitikken og Affaldsplan for Odense Kommune
5) Planlægning og design	Miljøpolitikken Erhverv og vækstpolitikken	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Den bæredygtige by” og ”Klimaby i europæisk særklasse” samt i Kommuneplan
6) Bedre Mobilitet, Mindre Trafik	Miljøpolitikken	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Klimaby i europæisk særklasse” samt i Trafik- og Mobilitetsplan
7) Lokal handling for sundhed	Sundhedspolitikken	Handlinger i den udarbejdede handlingsplan for sundhedspolitikken fokusområder
8) Levende og bæredygtig lokal økonomi.	Erhvervs- og Vækstpolitik	Udviklingsforum Odenses vækststrategi som bygger på tre elementer: Erhvervs- og vækstpolitikken, en årlig handlingsplan og et udviklings- og vækstregnskab
9) Social lighed og retfærdighed	Udsattepolitik Frivillighedsstrategi	Handlinger som er opstillet under hvert af de fire temaer i Udsattepolitikken
10) Fra lokal til global	Miljøpolitikken	Handlinger under miljøpolitikken strategi: ”Klimaby i europæisk særklasse” samt Klimaplan (offentliggøres nov. 2009)

Tre tværgående politikker i Odense

Odense Byråd har vedtaget tre tværgående politikker som alle understøtter kommunens arbejde med bæredygtig udvikling i Odense. Der er tale om Miljøpolitikken, Sundhedspolitikken og Erhvervs- og vækstpolitik og disse er desuden fundamentet for Odense Kommunes arbejde med at opfylde de ti forpligtelser i Aalborg Commitments. Herunder gennemgås de tre politikker kortfattet med fokus på indhold, organisering og handlinger.

Miljøpolitikken

Bæredygtig udvikling er det gennemgående element i Miljøpolitikken og Odense Kommune forpligter sig med denne til at gå foran i arbejdet for en bæredygtig udvikling. Frem mod år 2015 og 2025 er der opstillet mål for en række indsatsområder indenfor fire strategier:

- Den bæredygtige by
- Klimaby i europæisk særklasse
- Danmarks grønneste storby
- Byen med bæredygtighed for børn og unge.

Miljøhandlingsplanen, som blev vedtaget samtidig med Miljøpolitikken, indeholder bud på de konkrete handlinger, som skal gennemføres i årene 2009-2011 for at Odense lever op til målene i politikken. Derudover indeholder handlingsplanen en række bud på tiltag, som muligvis skal gennemføres i perioden efter 2011.

Der skal hvert år udarbejdes en specifik miljøhandlingsplan for det kommende års indsats. Til denne indsats afsatte Odense Byråd i 2008 50,6 mio. kr. til udmøntning af Miljøpolitikken og Miljøhandlingsplanen i perioden 2009-2012. Flere af de tiltag som gennemføres i de første år, skal være med til at danne grundlag for den videre prioritering af indsatser.

Der er som bilag til denne rapport vedlagt:

- Miljøpolitik (vedtaget 27. august 2008)
- Miljøhandlingsplan 2009 (vedtaget 11. februar 2009)
- Miljøhandlingsplan 2010 (vedtaget 2. december 2009).

Miljøhandlingsplan 2009-2011 som blev vedtaget i august 2008 kan hentes fra:

- <http://kortlink.dk/758s>

Miljøhandlingsplan 2010 viser det kommende års indsats. Den er udarbejdet med baggrund i Miljøhandlingsplan 2009-2011 samt afrapportering af Miljøhandlingsplan 2009.

Organisering af bæredygtighedsarbejdet

Internt i Odense Kommune

Der er etableret et nyt Bæredygtighedssekretariat i Odense Kommune og der er udpeget Bæredygtighedskoordinatore i alle kommunens fem forvaltninger. Bæredygtighedssekretariatet indgår sammen med de fem koordinatore i en tværgående projektgruppe (Bæredygtighedsgruppen), som har reference til den samlede Direktørgruppe i kommunen. Bæredygtighedsgruppen skal sikre den overordnede koordinering af Miljøpolitikens udmøntning. Derudover skal gruppen sikre og koordinere integration af bæredygtighed i politikker, strategier, planer i den daglige opgaveløsning i Odense Kommune. Bæredygtighedsgruppen mødes 3-4 gange om måneden.

Bæredygtighedssekretariatet arbejder med koordinering og dokumentation af den samlede tværgående bæredygtighedsindsats i hele kommunen. De mål der ligger i Miljøpolitikken samt forpligtelserne i Aalborg Commitments omhandler hele kommunens areal. Det er den samlede indsats, der skal dokumenteres og vurderes i forhold til, hvilke nye indsatser der løbende skal sættes i gang frem mod opfyldelse af Miljøpolitikkens mål i 2015 og 2025.

Eksternt - Odense Bæredygtighedsråd

Odense Kommune har et særligt ansvar for at bidrage til en bæredygtig udvikling, men kommunen kan ikke uden medspil fra lokale aktører sikre, at udviklingen i hele Odense bliver bæredygtig. Derfor har Odense Kommune i september 2009 etableret Odense Bæredygtighedsråd.

Formålet med at nedsætte Odense Bæredygtighedsråd er at fremme en bæredygtig udvikling i Odense som geografisk område. Indsatsen retter sig mod det brede bæredygtighedsbegreb og omhandler således miljø, sundhed, økonomi og sociale forhold. Arbejdet med at fremme en bæredygtig udvikling i Odense er en fortløbende proces. I den forbindelse er grundtanken, at kommunen ved at belyse løsninger bredt kan undgå utilsigtede konsekvenser på sigt.

Odense Bæredygtighedsråd er sammensat af aktører med kompetencer, der dækker det brede bæredygtighedsbegreb. Derudover er der lagt vægt på, at rådets medlemmer selv har mulighed for at handle – ikke mindst inden for områder, hvor kommunen ikke selv kan agere. Rådet giver mulighed for samarbejde omkring konkrete handlinger hos alle aktører. I regi af rådet kan der løbende laves aftaler, der gensidigt forpligter de offentlige og private aktører på konkrete initiativer og handlinger, som understøtter den bæredygtige udvikling i Odense.

Odense Bæredygtighedsråd kan som et dialogforum medvirke til, at bæredygtighed tænkes ind i kommunens planer og projekter og kan komme med værdifuldt input i forbindelse med udvalgenes sagsbehandling. Ligeledes vil rå-

det være et naturligt forum for drøftelser af kommende miljøhandlingsplaner og andre planer, der knytter an til arbejdet for en bæredygtig udvikling i Odense. Bæredygtighedsrådet holdt det første konstituerende møde i oktober 2009 og mødes næste gang i marts 2010.

Rådet er sammensat af 35 medlemmer indenfor følgende kategorier: arbejdstagersiden, boligsektoren, byggeri, børn og unge, forsyning, gartneri, grønne organisationer m.m., industri, handel og service, integration, landbrug, natur, socialområdet herunder de frivillige organisationers arbejde, sundhed, fritid, transport, turisme, uddannelse og forskning samt ældre- og handicapområdet;

Odense Bæredygtighedsråd sekretariatsbetjenes af Odense Kommunes Bæredygtighedssekretariat.

Eksternt - Borgerinddragelse

Odense Kommune har med Miljøpolitikken også sat fokus på at styrke dialogen og samarbejdet med borgerne. I de kommende år skal der igangsættes en række initiativer omkring bæredygtighed, hvor borgerne er i centrum. For at få mest muligt ud af denne indsats har det været vigtigt at få viden om, hvordan det står til med borgernes bæredygtige adfærd. Derfor har Odense Kommune i oktober 2009 lavet en undersøgelse af borgernes adfærd og vilje til at arbejde for en bæredygtig udvikling. Til dette formål er kommunens digitale borgerpanel anvendt. Det digitale borgerpanel er et tidssvarende redskab, hvor ca. 1.900 borgere ved hjælp af et elektronisk spørgeskema besvarer en række spørgsmål, som kan kvalificere kommunens arbejde og derigennem give nye ideer og viden om borgernes adfærd, oplevelser og anbefalinger om en bæredygtig udvikling.

Resultater af Miljøhandlingsplan 2009

Der er i november 2009 lavet en afrapportering af alle initiativer i Miljøhandlingsplan 2009. Miljøhandlingsplanen består af dels af projekter, som løses i den almindelige drift i kommunens forvaltninger samt af projekter, som er sat i gang under Miljøpolitikkenes bevilling.

Afrapportering af Miljøhandlingsplan 2009 viser, at langt de fleste projekter kører planmæssigt og at der er kommet mange spændende konkrete resultater.

Et udpluk af resultater på Miljøhandlingsplan 2009, som er gennemført ultimo 2009, er:

- Tilslutning til Aalborg Commitments
- Tilslutning til Danmarks Naturfredningsforenings Klimakommuneaftale
- Etablering af Odense Bæredygtighedsråd
- Ny intern organisering af det tværgående Bæredygtighedsarbejde
- Internt Miljøindkøbsteam

- Undersøgelse af de odenseanske borgeres bæredygtige adfærd via digitalt borgerpanel
- Forslag til Klimaplan for Odense Kommune
- Rent-by-projekt som nyt beskæftigelsesprojekt
- Vejledninger om bæredygtige alternativer i VVM-sager og om bæredygtighed i fysisk planlægning
- Værktøj til bæredygtighedsvurdering af planer og programmer.

Et udpluk af projekter fra Miljøhandlingsplan 2009, som er i gang og som færdiggøres i 2010, er:

- Værktøj til fremme af miljørigtigt byggeri
- En række projekter, der sætter øget fokus på grønne indkøb – med krav til bæredygtighed, etik, dyrevelfærd, emballage mm.
- Uddannelse af lærere og pædagoger, så bæredygtighed bringes ind i undervisning og pædagogiske aktiviteter
- Kortlægning af grønne områder og af afstande mellem boliger og grønne områder
- Plan for naturgenopretning
- Undersøgelse af hvad der skal gøres for at skoler og institutioner bruger de grønne områder
- Bæredygtig byudviklingen i området omkring af Syddansk Universitet.

Samlet set foreligger der nu med Miljøhandlingsplan 2009 helt konkrete resultater, der betyder at Odense Kommune har fået taget de første skridt mod at kunne opfylde de mange mål i Miljøpolitikken, som er vedtaget for år 2015 og 2025. Der vil komme flere resultater til i løbet af de næste år dels via de mange nye initiativer i Miljøhandlingsplan 2010, dels i form af at bæredygtighed i højere og højere grad tænkes ind i den daglige opgaveløsning i kommunen.

Sundhedspolitik

Odense Byråd vedtog i 2007 en sundhedspolitik for Odense Kommune. Forud for vedtagelsen havde borgere, foreninger, interesseorganisationer og sundhedsprofessionelle været inddraget i processen. Sundhedspolitikken indeholder visioner om sundhedsfremme og forebyggelse, som skal sikre borgerne god livskvalitet og hindre, at de som bliver syge, oplever en forværring af sygdommens følger. Der skal sættes fokus på den ulighed i sundhed, som er konstateret gennem befolkningsundersøgelser, og det er centralt at skabe rammerne for en bæredygtig dagligdag for borgerne i Odense. Det er vigtigt, at sundhedsfremme og forebyggelse respekterer borgernes selvbestemmelse, og der lægges vægt på samarbejde ikke alene med den enkelte borger, men også Region Syddanmark, de sundhedsprofessionelle, herunder de praktiserende læger og Odense Universitetshospital, Syddansk Universitet og andre undervisningsinstitutioner, arbejdsmarkedets parter, foreninger, interesseorganisationer m.fl.

Sundhedspolitikken fokuserer på følgende 12 områder:

- Rygning
- Alkohol
- Fysisk aktivitet
- Kost
- Seksuel sundhed
- Rusmidler
- Ansvar for egen sundhed
- Psykisk sundhed
- Sociale netværk
- Miljø
- Ulykker
- Arbejdsmiljø.

Desuden er målet med sundhedspolitikken, at der tages særligt hensyn til langvarigt og kronisk syge, sindslidende, handicappede, socialt udsatte og etniske minoriteter. Til politikken er knyttet en forebyggelsespulje på 5 millioner kr. hvor såvel interne som eksterne aktører en gang årligt kan søge om midler til projekter indenfor sundhedspolitikken rammer.

Organisering

Arbejdet med implementering af sundhedspolitikken koordineres på tværs af forvaltningerne via en strategisk sundhedsgruppe. Derudover er det et bærende princip, at konkrete sundhedsopgaver skal løses så tæt på driften som muligt, dvs. hvor den enkelte forvaltning møder borgerne.

Odense Byråd har oprettet et forebyggelsesråd i kommunen: Rådet for forebyggelse og sundhedsfremme. Rådet rådgiver Odense Kommunes økonomiudvalg i sundhedsspørgsmål og er høringspart, når kommunens økonomiudvalg skal tage stilling til støtte til projekter, der er indsendt til forebyggelsespuljen. Rådet har repræsentanter fra Odense Byråd og fra centrale og vitale samarbejdspartnere.

Rådets opgaver er bl.a. at:

- yde bidrag til såvel den nationale som den lokale sundhedspolitiske dagsorden
- behandle nationale og lokale oplæg til sundhedspolitiske strategi- og handleplaner
- indhente, behandle og sammenfatte ny viden med det formål at inspirere og rådgive byråd, økonomiudvalg og fagudvalg
- udarbejde årlig indstilling til kommunens økonomiudvalg om sundhedspolitiske fokusområder det følgende år
- udarbejde samlet indstilling til kommunens økonomiudvalg om den årlige udmøntning af midlerne i Odense Kommunes forebyggelsespulje med afsæt i besluttede fokusområder.

Handlinger

Sundhedspolitikken har givet anledning til en række handlinger og et udpluk disse er:

- Der er lavet en handlingsplan for sundhedspolitikken fokusområder.
- Der er lavet en sundhedsportal med aktuelle nyheder og links til relevante sider. Portalen kan ses på adressen:
<http://www.odense.dk/Topmenu/PolitikKommunen/Sundhedsportalen.aspx>
- Der er lavet et værktøj til Sundhedskonsekvensvurdering, som nu bruges i forbindelse med udarbejdelse af alle politiske dagsordener i Odense Kommune.
- Der blev i 2006 lavet en sundhedsprofil på borgere over 16 år i Odense Kommune samt af børn fra 7-9 klasse. En ny og opfølgende undersøgelse vil blive lavet ultimo 2009.
- Der er ansat en evaluerings- og dokumentationsmedarbejdere med henblik på at styrke dokumentation og evalueringen af sundhedspolitikken.

Læs mere om sundhed i Odense Kommune i følgende bilag:

- Odense Kommunes Sundhedspolitik
- Handleplan for mulige indsatser under Odense Kommunes Sundhedspolitik.

Læs mere om sundhed i Odense Kommune på nettet:

- Sundhedsprofil 7-9 klasse
<http://kortlink.dk/758r>
- Sundhedsprofil borgere over 16 år i Odense Kommune
<http://kortlink.dk/758q>

Erhvervs- og Vækstpolitikken

Odense Byråd vedtog i 2007 en erhvervs- og vækstpolitik som er Odense Kommunes ramme for en erhvervsudvikling, som skal føre frem til at Odense blive et af Danmarks tre førende vækstområder. Politikken er samtidig et vigtigt bindeled imellem den erhvervsorienterede udviklingsindsats og kommunens øvrige politikker herunder miljøpolitikken.

Organisering

For at sikre, at visionerne i erhvervs- og vækstpolitikken bliver til handling, er den selvejende institution Udviklingsforum Odense – Partnerskab for Vækst Fyn etableret.

Udviklingsforum Odenses bestyrelse på 31 medlemmer er sammensat, så den indeholder de ressourcer og kompetencer, der er nødvendige for at drive udviklingen af Odense-regionen. Den tæller således både centrale politikere, erfarne forretningsfolk, succesfulde iværksættere og repræsentanter fra un-

dervisning, forskning og sundhed. Dertil kommer personer fra detailhandlen og oplevelsesindustrien samt væsentlige kulturpersoner.

Et af elementerne i erhvervs- og vækstpolitikken er, at en satsning på at Odense fastholder og udbygger sin status som en grøn by med fokus på bl.a. miljø. Det er et image, der skal styrke Odenses position som en attraktiv by hvor miljø sammentænkes med energi og erhvervsudvikling.

Det er et mål at udnytte ekspertise inden for alternative energiformer og derigennem skabe en energiklynge, hvor forskning og viden på området bliver en vigtig eksportkilde både af varer og teknologi. Fokusering på miljø skal give grønne indkøb, grønne job, energibesparende foranstaltninger og i samarbejde med erhvervslivet skal udnyttelse af viden på miljøområdet fremme at der skabes nye job inden for miljøområdet.

Handlinger

I forlængelse af at bæredygtighed er et element i erhvervs- og vækstpolitikken, har Udviklingsforum Odense igangsat klyngeudviklingsprojektet "Energiklynge Fionia". Klyngen har det dobbelte sigte, at udvikle erhvervsmuligheder på energi- og klimaområdet og derudover at tilføre de deltagende virksomheder energi- og klimarigtige løsninger, der kan forbedre deres konkurrenceevne. Energiklynge Fionia arbejder således for erhvervsudvikling med fokus på energi- og miljøeffektive løsninger. Dvs. løsninger som skal slå bro over kløften mellem et voksende energibehov og behovet for CO2 reduktion. Klyngeinitiativet støttes af Udviklingsforum Odense og Syddansk Vækstforum.

Udviklingsforum Odense deltager endvidere i forskellige fora i Odense, hvor klima- og miljøspørgsmål er på dagsordenen med henblik på at sikre den erhvervsmæssige kobling. Dette gælder fx Odense Bæredygtighedsråd og arbejdet med beskrivelse af de erhvervsrelaterede indsatsområder i miljøhandlingsplanen.

Læs mere om Odense Kommunes erhvervs- og vækstpolitik i følgende bilag:

- Odense Kommunes erhvervs- og vækstpolitik.

Planer m.m. der understøtter en bæredygtig udvikling

Et af målene i Odense Kommunes miljøpolitik er, at bæredygtighed skal indgå i alle relevante beslutninger og integreres i visioner, politikker og strategier såvel som i den daglige drift i kommunen. Arbejdet med at indarbejde bæredygtighed disse steder er i fuld gang og herunder er nævnt et udpluk.

Planstrategi / Kommuneplanen

Den overordnede strategiske og fysiske planlægning for Odense Kommune styres og udvikles fortrinsvis igennem en Planstrategi og en Kommuneplan.

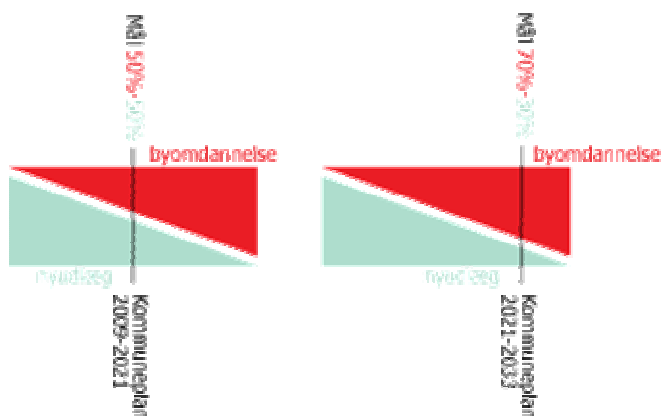
Planstrategi 2008

En af de bærende strategier i Planstrategi 2008 er Odense som Danmarks mest bæredygtige by. De strategiske indsatser på dette område er i planstrategien bygget op omkring de ti commitments i Aalborg Commitments. Udover underskrivelse og implementering af Aalborg Commitments forpligter byrådet sig i planstrategien til at arbejde for en integreret og bæredygtig trafikafvikling, bæredygtig byfornyelse og byomdannelse, udvikling af bæredygtige boligbebyggelser samt udvidelse af naturområderne.

Kommuneplan 2009-2013

I Kommuneplan 2009 er kommunen begyndt implementeringen af Odense Kommunes Miljøpolitik og Aalborg Commitments. Der er eksempelvis fastsat mål for, at byens udvikling skal ske ved mindst 50 % byomdannelse – på sigt 70 % (se illustrationen herunder).

Der er ligeledes udarbejdet og implementeret konkrete principper for en bæredygtig byudvikling.

Byudvikling via omdannelse og fortætning - en del af Byudviklingsstrategien.

Temaplaner

For at sikre et højt vidensniveau, som grundlag for Odense Kommunes fysiske udvikling, er der udskudt en række opgaver til tre tematillæg til kommuneplanen. Tillæg der tager et stærkt afsæt i ønsket om at fremme bæredygtighed endnu mere i planlægningen indenfor nedenstående tre områder.

Byudvikling

Målet er at al byudvikling og omdannelse skal ske på et bæredygtigt grundlag.

Derfor har Odense Kommune udskudt/standset alle nye byudlæg til en temaplan, som skal resultere i en mere kvalificeret planlægning, baseret på et højere vidensniveau om bæredygtighed.

Temaplanen skal ligeledes udpege og formulere grundlaget for en ny bæredygtig bydel og munde ud i en langsigtet masterplan for Odenses udvikling, som tager et stort afsæt i bæredygtighed.

Det åbne land

I temaplanen for det åbne land, bliver fokus på bæredygtighed ligeledes et bærende element.

Her planlægges eksempelvis for ny og mere natur, ligesom man igennem temaplanen vil skabe et kvalificeret og nuanceret grundlag for afvejning af beskyttelse og benyttelses interesserne i det åbne land.

Kulturarv

For at sikre og udvikle kulturarven både i byen og landskabet, er der ligeledes iværksat en temaplan for kulturhistorien i Odense Kommune.

Læs mere om Odense Kommunes overordnede strategiske og fysiske planlægning i følgende bilag:

- Planstrategi

Læs mere om Odense Kommunes arbejde kommuneplan 2009-2021 med på nettet:

- <http://www.odense.dk/WEB3/Kommuneplan.aspx>

Bæredygtighed i kommunens fornyelsesstrategi

Odense Byrådet har vedtaget en fornyelsesstrategi, der har til formål at finde ideer til nye måder at løse kommunens opgaver på med henblik på at bevare eller forbedre kvaliteten i opgaveløsningen for de samme eller færre ressourcer. Alle forvaltninger i kommunen er en del af fornyelsesstrategien og skal bidrage til strategien med medarbejdernes egne ideer.

Bæredygtighed – et af flere fornyelsesprojekter

I Odense Kommunes miljøpolitik er det beskrevet at bæredygtighed skal indgå på alle niveauer i kommunen - dvs. i beslutninger, politikker, planer og i den daglige drift. Det er i den forbindelse valgt at arbejde med bæredygtighed som element i kommunens fornyelsesstrategi. Ved at ændre adfærd eller måder at løse opgaver på, kan der opnås både en miljøgevinst og en økonomisk gevinst. Der skal arbejdes med en business case - et "pilotprojekt" - som skal give medarbejderne i alle forvaltninger et indblik i, hvad bæredygtighed er. Derudover skal et pilotprojekt give medarbejderne en forståelse for, hvilke opgaver og hvilken daglig adfærd, den enkelte medarbejder kan være med til at ændre, som både fører til miljømæssige og økonomiske gevinster. En anden effekt af at Odense Kommune går foran og arbejder internt i organisationen med konkrete initiativer, er at kommunen kan synliggøre resultater af arbejdet med bæredygtighed, som også kan motivere til handling i det private erhvervsliv og hos borgerne.

I business casen vil der blive gennemført en række pilotprojekter, hvor mindre enhed finder løsninger, der efterfølgende kan implementeres i fuld skala i kommunens øvrige administrative enheder. Et eksempel er projektet "Bære-

dygtigt Rådhus” hvor rådhuset går foran og bruger fornyelsesstrategien som løftestang for at indføre mere bæredygtighed på rådhuset. Projektet sættes i gang primo 2010 og skal initiere konkrete bæredygtige handlinger på rådhuset under overskrifterne bæredygtig fornyelse og bæredygtig adfærd. Desuden vil det bidrage til at profilere Borgmesterforvaltningen som en grøn forvaltning og indhøste gevinster i form af fx energibesparelser. På lignende vis vil der blive gennemført pilotprojekter i fx daginstitutioner og kulturinstitutioner.

Trafik- og Mobilitetsplan

Odense Byrådet godkendte i juni 2009 en Trafik- og Mobilitetsplan, som beskriver det fremtidige arbejde med trafik og mobilitet i Odense Kommune. I planen er bæredygtige transportløsninger i fokus. De forskellige trafikanter er prioriteret således, at gang har højeste prioritet efterfulgt af cykling, kollektiv transport og individuelle biler. Trafik- og Mobilitetsplanen er således en vigtig brik i forhold til opfyldelsen miljøpolitikens ambitiøse målsætninger.

I Trafik- og Mobilitetsplanen er der formuleret en lang række mål og herunder kan ses et par eksempler:

- Antallet af cykelture skal stige med 25 % fra 2007-2012 og 40 % frem til 2020.
- Antallet af passagerture med bus skal stige 30 % frem til 2020.
- Antallet af bilture skal reduceres med 16 % frem til 2020.
- Trafikken skal omfordeles, så der ikke er gennemkørende trafik gennem midtbyen.
- Fodgængertrafikken skal stige og fodgængerne udtrykke større tilfredshed.
- Der skal dannes et netværk med nye kvaliteter og gode fodgængerforbindelser i form af gader, pladser og stier.

Effekter af Trafik- og Mobilitetsplanen

I Odense er der foretaget en række vurderinger af trafikstøjen, som har givet samme resultat som alle større byer, nemlig at trafikstøjniveauet ved de større veje er over grænseværdien. I forbindelse med implementering af Trafik- og Mobilitetsplanen vil beboerne langs de fleste veje opleve et fald i trafikstøjen. I forbindelse med VVM arbejdet ved anlægsprojekterne vil der blive taget stilling til på hvilke veje, der skal etableres støjreducerende foranstaltninger og hvilken slags.

En af mange effekter af Trafik- og Mobilitetsplanen vil være en reduktion i biltrafikken og/eller bilernes hastigheder i Odense, hvilket vil give en øget trafiksikkerhed og dermed færre ulykker.

Stigningen i andelen af dieslbiler/elbiler i Danmark kan dog modvirke den positive effekt. Øget cykling i Odense vil bidrage markant til borgernes sundhedstilstand, og der er tale om meget store samfundsøkonomiske gevinster. Trafikarbejdet angives p.t. at blive 3 % større, men der er ikke taget højde for antallet af overflytninger til bus/cykel.

Handlinger

Odense Byråd har afsat midler til finansiering af store dele af planens implementering og i efteråret 2009 har Staten besluttet at give 6,8 mio. kr. til at understøtte arbejdet med cykling og kollektiv trafik.

Der er bl.a. igangsat følgende aktiviteter:

- Sikre skoleveje
- Etablering af ladestationer og forsøg med elbiler
- Fremkommelighedsanalyser for busser
- Synlighed af cyklister i kryds
- Stitunnel til sikring af børns skole- og fritidsveje
- Stibro til sikring af børns skole- og fritidsvej
- Etablering af kanalforbindelsen som sidste hul i ringvej uden om byen
- Ombygninger af kryds med henblik på sikre trafikforhold
- Forbedret tilgængelighed for bymidten specielt med henblik på ældre og dårligt gående/seende
- Underskrift af den internationale fodgængertraktat Walk 21.

Læs mere om trafik og mobilitet i Odense Kommune i følgende bilag:

- Trafik- og Mobilitetsplan.

Udsattepolitik

Udsattepolitikens formål er at bidrage til en sund og bæredygtig by gennem børns og voksnes mulighed for en god livskvalitet og for at udfolde sig i livet. Det gælder også på det sociale område, hvor der arbejdes for at skabe social lighed og retfærdighed.

Udsattepolitikken indeholder en række overordnede visioner som skal understøtte social bæredygtighed og inklusion.

De fire temaer er:

- Sammenhæng, helhed og retssikkerhed
- Bolig og byens rum
- Misbrug
- Sundhed.

Under hvert tema beskrives en række målsætninger samt konkrete handlinger. Målsætningerne fastholdes fra 2009 til 2013 men handlingerne evalueres hvert år og kan ændres i takt med at tidens udfordringer ændres.

Odense Kommune har desuden formuleret en Frivillighedsstrategi som skal styrke og udvikle og synliggøre samarbejdet mellem kommunen og de lokale sociale frivillige foreninger og organisationer samt koordinere samarbejdet. Frivilligstrategien vil i de kommende år have særlig fokus på blandt andet sundhedsfremme og forebyggelse, ungeområdet og integration.

Organisering

Udsattepolitikens fire temaer er valgt ud gennem en lang proces og ved aktivt at inddrage borgere, brugere af tilbud, fagfolk, politikere og øvrige personer med viden om området. Desuden har kommunens Udsatteråd og Servicestyrelsen indgået som referencegruppe.

Udsattepolitikken er organiseret som en tværgående projektorganisering i Odense Kommune med udgangspunkt i og inspiration fra organiseringen af Odense Kommunes bæredygtighedsarbejde. Der er nedsat en styregruppe på tværs af forvaltningerne samt en række projektgrupper. Der afrapporteres hvert år til det politiske udvalg om de konkrete handlinger og forud for dette inddrages en bred gruppe af fagfolk, brugere, borgere mv. Herefter justeres handlingerne for det kommende år.

Udsattepolitikken opstiller en lang række konkrete handlinger under hvert af de fire temaer. Ved hver handling fremgår det også hvilke år handlingen sættes i gang samt hvornår den forventes evalueret. Der er ligeledes beskrevet sammenhængen til øvrige politikker mv.

Handlinger

Udsattepolitikken har givet anledning til en række konkret handlinger og et udpluk disse er beskrevet herunder.

I en god sags tjeneste

Projektet "I en god sags tjeneste" er et forsøgsprojekt, hvor ansatte udfører frivilligt socialt arbejde i arbejdstiden. Intentionen er et socialt bæredygtigt samfund, hvor borgere tager medansvar for velfærden. Det frivillige sociale arbejde løfter mange opgaver og er pr. tradition dygtige til at finde nye veje i socialt arbejde. Via projektet styrker Odense Kommune foreningerne med kompetencer og menneskelige ressourcer.

Fattigdomsundersøgelse

I december 206 blev det besluttet at igangsætte en undersøgelse af årsagerne til og konsekvenserne af fattigdommen samt omfanget heraf i Odense. Undersøgelsen blev udarbejdet af CAST Syddansk Universitet for at basere den på en systematisk og videnskabelig metode.

Undersøgelsen indeholder:

- En gennemgang af fattigdomsbegrebet og danske fattigdomsundersøgelser
- En kvantitativ analyse af fattigdom i Odense

- En kvalitativ analyse af fattigdom i Odense.

Rådet for Socialt Udsatte

Odense Kommune oprettede i 2007 Rådet for Socialt Udsatte i Odense, som er det første af sin art i Danmark. Rådet skal forstærke det fælles ansvar for de svageste i Odense og være de udsatte gruppers talerør i forhold til blandt andet de kommunale indsatser på området.

Rådet for Socialt Udsatte i Odense er nedsat ud fra den betragtning, at også de svageste grupper i Odense har brug for nogen til at tale deres sag. Det er mennesker, som på grund af stofmisbrug, sindslidelser, hjemløshed eller andre alvorlige problemer, befinder sig i udkanten af eller uden for det gængse fællesskab, og som derfor ofte bliver glemt eller overset.

Rådet kan bidrage med forslag til at styrke indsatsen over for dem, som har viljen og evnen til at ændre deres livssituation eksempelvis ved at kvitte den offentlige forsørgelse til fordel for et job. Rådet kan komme med forslag til forebyggende tiltag over for målgrupperne, afdække problemstillinger og lave information.

Der indgår en repræsentant fra rådet i Odense Bæredygtighedsråd.

Læs mere om Odense Kommunes arbejde med byens udsatte i følgende bilag:

- Odense Kommunes Udsattepolitik - Social lighed og retfærdighed.

Relevante driftsopgaver 2009/2010

Et af målene i Odense Kommunes miljøpolitik er at bæredygtighed skal indgå i alle relevante beslutninger og integreres i visioner, politikker og strategier såvel som i den daglige drift i kommunen. Arbejdet med at indarbejde bæredygtighed i den daglige drift er i fuld gang og herunder er nævnt et udpluk.

Ressourceplaner

Affald

For landets kommuner er det lovpligtigt at udarbejde en affaldsplan med fire års mellemrum. Således er Odense Kommune i gang med at revidere kommunens affaldsplan, så den dækker perioden 2010 – 2020. Affaldsplanen har afsæt i Odense Kommunes miljøpolitik og regeringens nyeste affaldsstrategi, så kommunens overordnede mål er, at 65 % genanvendes, max. 6 % deponeeres og at den resterende mængde affald afbrændes.

Odense Kommune sigter mod et bæredygtigt affaldssystem, hvor en høj udnyttelse af ressourcerne i affaldet kombineres med respekt for miljø, mennesker og samfundsøkonomi.

I den nye affaldsplan er der blandt andet sat fokus på at afprøve alternative måder til håndtering af udvalgte affaldstyper, på udvidet benyttelse af genbrugsstationerne for erhverv og på etik og social ansvarlighed ved eksport af affald. Affaldsplanen forventes vedtaget og offentliggjort primo 2010.

Varme

Odense Kommune kan som planmyndighed og varmforsyningsmyndighed fremme udbredelsen af fjernvarme. Selvom Odense Kommune ikke har direkte indflydelse på fjernvarmeproduktionen på Fynsværket, går kommunen i dialog med ejeren af Fynsværket - Vattenfall A/S - om valg af brændsel, for på den måde være medvirkende til at fremme en bæredygtig varmforsyning.

Det er ikke lovpligtigt for Odense Kommune at lave en plan eller strategi på varmforsyningsområdet, men på landsplan er der dog overvejelser om lovpligtig energiplanlægning. Odense Kommune vil i 2010 udarbejde en overordnet varmestrategi, som vil understøtte fastholdelse og udbygning af fjernvarmesystemet i kommunen. Ydermere vil Odense Kommune medvirke til at kortlægge CO₂-neutrale varmekilder til fjernvarmenettet samt kortlægge den individuelle varmforsyning uden for fjernvarmenettet.

I henhold til Odense Kommunes klimaplan for perioden 2010-2012 overvejer kommunen desuden i perioden 2012-2025 at udarbejde en varmestrategi for gartnerierne og særlige erhvervsvirksomheder i Odense Kommune. Muligheden for at udnytte virksomheders overskudsvarme i fremtiden ønskes ligeledes undersøgt på lige fod med muligheden for etablering af fjernkøling.

Spildevand

I Odense Kommune foreligger en spildevandsplan, som er gældende for perioden 2006 – 2018. Den lovpligtige spildevandsplan giver en samlet oversigt over planlagte aktiviteter og investeringer på spildevandsområdet i Odense Kommune. Planen beskriver også status for spildevandsforholdene i 2006 samt miljømæssige effekter af kommende investeringer. Spildevandsplanen er i øjeblikket under revision, og planen for 2011-2022 forventes vedtaget ved udgangen af 2010.

Odense Kommunes gældende spildevandsplan slår fast, at der skal udarbejdes en strategi for spildevandshåndteringen i Odense Kommune. Strategien skal sætte fokus på sammenhængen mellem kloakanlæg og renseanlæg og danne grundlag for fornyelsen heraf. Der arbejdes med strategien for spildevandshåndtering henover den igangværende revision af spildevandsplanen. Samtidig er kommunen i gang med at udarbejde en strategi for fremtidig håndtering af regnvand i byen. Denne regnvandsstrategi udspringer af Odense Kommunes miljøpolitik og har bl.a. til formål at fremme lokal håndtering/nedsivning af regnvand. Dette kan mindske mængden af regnvand i kloaknettet og deraf følgende kloakoversvømmelser og udledning af opblandet spildevand fra overløb i fælleskloakerede områder.

Vandforsyning

Odense Byråd vedtog i 2007 ”Vandforsyningsplan 2006 - 2018” for Odense Kommune.

Vandforsyningsplanen er grundlaget for Odense Kommunes forvaltning på vandforsyningsområdet og for de enkelte vandforsyningers planlægning. Planen indeholder den politik og de målsætninger, som Odense Kommune arbejder efter, for at vandforsyningen kan udvikle sig i takt med nye udfordringer. Vandforsyningsplanen bygger på en status over vandforsyningen i Odense Kommune i 2004, der er udarbejdet på baggrund af en gennemgang af alle almene vandforsyninger i kommunen.

Vandforsyningsplanen beskriver den indsats, som Odense Kommune, de almene vandforsyninger og borgerne sammen skal gøre for at sikre rent drikkevand. Målene og initiativerne giver overblik over, hvad der skal gøres og hvornår det skal gøres. Målene og initiativerne har hver især fokus på følgende vigtige emner: vandkvalitet, forsyningssikkerhed, vandspild, økonomi og miljø.

Der er i vandforsyningsplanen medtaget en række delmål og initiativer som bygger på bæredygtighed for eksempel:

- vandforsyningen skal overordnet set baseres på en grundvandskvalitet, der kun kræver en enkel og simpel vandbehandling
- vandspild skal minimeres
- energiforbruget til indvinding, produktion og pumpning af vand skal begrænses
- brug af miljøfremmede stoffer skal minimeres.

Læs mere om ressourceplaner i Odense på nettet:

- Affaldsplan 2005 - 2016
<http://www.odenser renovation.dk/pdf/apf2005.pdf>
- Spildevandsplan for perioden 2006 – 2018
<http://www.ov.dk/Publikationer-947.aspx>
- Vandforsyningsplan 2006 - 2018
<http://kortlink.dk/758k>

Park- og Naturområdet

Udviklingen, anlæg og driften af Odense Kommunens park- og naturområder understøtter Miljøpolitikken og kommunens forpligtelser under Countdown 2010.

De kommunale skovarealer drives naturnært. Det betyder bl.a., at der gøres en indsats for at bevare og sikre skovens indhold af gamle træer og dødt ved. Skovens gamle træer udgør levesteder for en række dyr og plante under nedbrydningsprocessen. De kommunale lysåbne naturarealerne plejes med rydning og græsning. Hvert år hegnes nye naturarealer - primært langs Oden-

se Å - og der iværksættes græsningspleje. Driften af skov- og naturarealer tilpasses hensynet til særligt beskyttelseskrævende arter. Det gælder f.eks. den internationalt beskyttede art tykskallet malermusling, som har sin eneste danske forekomst i Ryds Å og Odense Å systemet. Vandløbsvedligeholdelsen sker så skånsomt som muligt og med stor opmærksomhed på muslingen på de vandløbsstrækninger, hvor den lever.

Udviklingen af nye naturområder er under projektering. Et skovrejsningsprojekt vest for Odense, skal sikre grundvandet, samt højne biodiversiteten og den rekreative værdi for friluftslivet. Projektet gennemføres i samarbejde med Odense Vandselskab og Skov- og Naturstyrelsen. Mindre vådområdeområdeprojekter på tidligere landbrugsjord skal medvirke til at højne biodiversiteten og øge kommunens naturareal, ved at omdanne dyrkningsarealer til natur. Der projekteres bl.a. vandstandshævning og permanent afgræsning af ca. 8 hektar tidligere landbrugsjord syd for Odense fjord.

Byens kommunale parker og legepladser drives og udvikles med henblik på landskabelig helhed, bevarelse af kultur- og naturværdier, samt inspiration til et aktivt udeliv.

Legepladserne omfatter såvel traditionelle legepladser, som de mere utraditionelle og nyskabende. Eksempler på utraditionelle legepladser/grønne byrum er f.eks. musikrummet, blomsterrummet, idrætsrummet og særlige legepladser i bl.a. Fruens Bøge og Munke Mose. Et andet eksempel er Stige Ø, som er et tidligere lossepladsareal ved Odense Fjord, der i disse år omdannes til et grønt aktivitetsområde, til leg, oplevelse og bevægelse.

Odense Kommune arbejder på en række fronter for at gøre det attraktivt at dyrke et aktivt friluftsliv i parker og naturområder. Gode stiforbindelser og faciliteter samt f.eks. naturvejledning gør det oplagt og let at bruge de grønne områder.

Driften af alle kommunens arealer foregår uden brug af pesticider.

Kontakt

Yderligere oplysninger:

Odense Kommune
Bæredygtighedssekretariatet
Natur, Miljø og Trafik
Nørregade 36-38, Postboks 730
5100 Odense C
<http://www.odense.dk>

Marianne Bjerre, projektleder
Tlf. 65 51 24 84 / mbch@odense.dk

Torben Jarlstrøm Clausen, projektleder
Tlf. 24 59 76 56 / tjc@odense.dk

THE AALBORG COMMITMENTS

1 Styring & LEDELSE

Vi er forpligtede til at øge dynamikken i beslutningsprocessen gennem et øget nærdemokrati.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. videreudvikle en fælles og langsigtet vision for en bæredygtig by.
2. opbygge deltagelse og mulighed for bæredygtig udvikling i lokalsamfundet og i byens administration.
3. indbyde alle dele af lokalsamfundet til at deltage effektivt i beslutningsprocesserne.
4. træffe vore beslutninger åbent, ansvarligt og gennemsigtigt.
5. samarbejde effektivt og i partnerskab med nabo kommuner, andre byer og andre myndighedsniveauer.

2 LOKAL LEDELSE FOR BÆREDYGTIGHED

Vi er forpligtede til at implementere effektive ledelsesrutiner, fra formulering over implementering til evaluering.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. styrke Lokal Agenda 21 eller andre lokale bæredygtighedsprocesser og integrere dem centralt i lokalstyret.
2. levere integreret ledelse for bæredygtighed baseret på forsigtighedsprincippet og under hensyntagen til den kommende EU Thematic Strategy on the Urban Environment.
3. fastlægge mål og tidshorisonter indenfor rammerne af Aalborg Commitments og skabe og følge statusovervågningen af Aalborg Commitments.
4. sikre at emnet bæredygtighed står centralt i byens beslutningsprocesser, og at allokeringen af ressourcer er baseret på stærke og brede kriterier for bæredygtighed.
5. samarbejde med the European Sustainable Cities & Towns Campaign (Kampagnen for Bæredygtige Europæiske Byer) og dets netværk, for at overvåge og evaluere vore fremskridt hen imod opfyldelsen af vore bæredygtighedsmål.

3 Naturlige fælles goder

Vi er forpligtede til fuldt ud at påtage os vort ansvar for at beskytte, bevare og sikre ligelig adgang til naturlige fælles goder.

Vi vil derfor, i hele vort lokal samfund, arbejde for at:

1. reducere det primære energiforbrug og øge andelen af energi fra vedvarende energikilder.
2. forbedre vandkvaliteten, spare på vandet og bruge vand mere effektivt.
3. fremme og øge biodiversiteten, og udvide og pleje udpegede naturområder og grønne områder.
4. forbedre jordkvaliteten, bevare økologisk produktive landområder og fremme bæredygtigt landbrug og skovbrug.

5. forbedre luftkvaliteten.

4 Ansvarligt forbrug og ansvarlig livsstil

Vi er forpligtede til at indføre og fremme en fornuftig og effektiv brug af ressourcer og at opfordre til bæredygtigt forbrug og produktion.

Vi vil derfor, i hele vort lokale samfund, arbejde for at:

1. undgå og reducere spild, og øge genanvendelse og genbrug.
2. håndtere og behandle affald i overensstemmelse med de bedste standarder (best practice).
3. undgå unødigt energiforbrug og forbedre energieffektiviteten hos slutbrugeren.
4. foretage bæredygtig anskaffelse og indkøb.
5. aktivt fremme bæredygtig produktion og forbrug, især af øko-mærkede, økologiske, etiske og fair-trade-produkter.

5 PLANLÆGNING OG DESIGN

Vi er forpligtede til at byplanlægningen skal være til gavn for alle og spille en strategisk rolle i behandlingen af miljømæssige, sociale, økonomiske, sundhedsmæssige og kulturelle emner.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. genbruge og forny forfaldne eller dårligt stillede byområder.
2. undgå uhensigtsmæssig byspredning ved at sikre passende bebyggelsestæthed og prioritere byudvikling i udnyttede områder frem for nye grønne områder.
3. sikre en blandet brug af bygninger og bebyggelser med en god balance mellem arbejdspladser, boliger og serviceerhverv, og prioritere boliger i midtbyerne.
4. sikre passende bevarelse, renovering og brug/genbrug af vores byers kulturelle arv.
5. gøre krav om bæredygtigt design og konstruktion gældende, og fremme arkitektur og byggeteknologi af høj kvalitet.

6 BEDRE MOBILITET, MINDRE TRAFIK

Vi anerkender sammenhængen mellem transport, sundhed og miljø og er forpligtede til seriøst at fremme bæredygtige valg af transportformer.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. reducere nødvendigheden af privat, motoriseret transport og fremme alment tilgængelige, attraktive alternativer.
2. øge andelen af rejser, der foretages med offentlig transport, til fods og på cykel.
3. opmuntre til overgang til køretøjer med mindre forurenende udstødningsgasser.
4. udvikle en integreret og bæredygtig mobilitetsplan for byen.
5. reducere transportens virkning på miljø og sundhed.

7 LOKAL HANDLING FOR SUNDHED

Vi er forpligtede til at beskytte og fremme sundheden og velværet hos vores borgere.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. øge bevidstheden om og handle i forhold til de faktorer, der i bredere forstand er bestemmende for sundheden, og som for de flestes vedkommende ligger udenfor sundhedssektoren.
2. fremme byernes sundhedsudviklingsplanlægning, som giver vore byer et middel til at opbygge og vedligeholde strategiske sundhedspartnerskaber.
3. mindske uligheder på sundhedsområdet og gøre noget ved fattigdommen, hvilket vil kræve regelmæssig rapportering af status i bestræbelserne på at reducere afstanden.
4. fremme vurderingen af virkningen på sundheden som et middel til at fokusere arbejdet på sundhed og livskvalitet for alle sektorer.
5. mobilisere byplanlæggerne til at integrere sundhedshensyn i deres planlægningsstrategier og -initiativer.

8 LEVENDE OG BÆREDYGTIG LOKAL ØKONOMI

Vi er forpligtede til at skabe og sikre en levende lokal økonomi, der giver adgang til arbejdspladser uden at skade miljøet.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. tage midler i brug, der stimulerer og støtter lokal beskæftigelse og nye virksomheder.
2. samarbejde med lokale virksomheder om at fremme og implementere gode forretningsprincipper.
3. udvikle og implementere bæredygtige principper for placeringen af virksomheder.
4. fremme markedet for lokale og regionale produkter af høj kvalitet.
5. fremme bæredygtig lokal turisme.

9 SOCIAL LIGHED OG RETFÆRDIGHED

Vi er forpligtede til at sikre rummelige og støttende fællesskaber.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. udvikle og implementere programmer, der forebygger og afhjælper fattigdom.
2. sikre ligelig adgang til offentlige ydelser, uddannelse, beskæftigelsesmuligheder, oplæring, information og kulturelle aktiviteter.
3. skabe social rummelighed og ligestilling mellem kønnene.
4. forbedre sikkerheden og trygheden i samfundet.
5. sikre socialt integrerede, kvalitetsprægede boliger og levevilkår.

10 FRA LOKAL TIL GLOBAL

Vi er forpligtede til at påtage os vort globale ansvar for fred, retfærdighed, lighed, bæredygtig udvikling og beskyttelse af klimaet.

Vi vil derfor arbejde for at:

1. udvikle og følge en strategisk og integreret tilgang til at mindske klimaændringer og arbejde hen imod et bæredygtigt niveau for udledningen af drivhusgasser.
2. give indsatsen mod klimaændringer en central placering i vore politikker for energi, transport, indkøb, affald, landbrug og skovbrug.
3. øge bevidstheden om årsagerne og de sandsynlige virkninger af klimaændringer og integrere forebyggende handlinger i vor politik for klimaændring.
4. reducere vort fingeraftryk på det globale miljø og fremme princippet om miljømæssig retfærdighed.

5. styrke byers internationale samarbejde og udvikle lokale løsninger på globale problemer i partnerskab med lokale myndigheder, fællesskaber og relevante interessenter (stakeholders).